

**„BRON VAN LEVEN“ (MPOKOLO WA MUOYO)
Onthaalhuis voor mensen in nood, Kananga, Kongo**

Kananga, 7 december 2007

Goede vrienden,

Sommige zullen denken dat we het opgegeven hebben, dat we niet meer verder doen met de opvang en begeleiding van armen in Kongo. Het is, inderdaad, al bijna twee jaar geleden dat we nog iets van ons lieten horen. De reden is dat de opvang van armen ons boven het hoofd groeit. Onze deuren hebben het hard te verduren, verslijten vlug, want van 's morgens tot 's avonds wordt er op geklopt om allerhande problemen binnen te laten. Al onze aandacht wordt opgeëist door mensen hier, met als gevolg dat onze relaties met die goede mensen in Europa die ons steunen, op een te laag pitje staan. Persoonlijke contacten, reacties, beschrijvingen, rapporten, foto's, bestellingen, enz. sluimeren onder het gewicht van de dagelijkse Kongolese verhalen die zich iedere dag in ons hart en hoofd innestelen. Om er duizelig van te worden. Ons werk is hier dikwijls emotioneel en dan moeten we vechten om ons hoofd koel te houden en efficiënt te blijven.

Veertien maanden lang is onze computer defect gebleven (virussen!) totdat uiteindelijk een technicus is gevonden die bekwaam was hem weer aan de praat te krijgen (een oud-leerling van onze scheutisten Norbert Segaert en Marcel Leemans; waar Scheut toch goed voor is!). Ik heb dus lange tijd niet kunnen beschikken over namen en adressen. Wat niet wil zeggen dat we jullie vergeten zijn. We zien jullie dagelijks doorheen onze nieuwe kookketels, onze vernieuwde ruimere keukens, onze nieuwe stevige omheiningdraad, onze prachtige voetballen, onze voorraad medicijnen, eten en kleren, en de betaling van onze dure hospitaalrekeningen (Memisa).

Sinds de verkiezingen en de nieuwe regering van een jaar geleden, wordt er veel gepraat en gebekvecht (in België doen ze dat nu ook!), maar de levenssituatie van de mensen verbetert niet. We zien een groeiende verarming en verwaarlozing van het gezinsleven, met als gevolg meer en meer kinderen aan hun lot overgelaten. In de dossiers van de kinderen die we opnemen in ons Onthaalhuis Bron van Leven, noteren we telkens de naam van moeder, maar de naam van vader is dikwijls "onbekend".

Zoals Héléne, ze is 15 jaar, al jaren straatkind en ze heeft altijd geweigerd in een centrum opgenomen te worden. Op een dag ligt ze hoogzwanger voor onze deur. Haar angstige ogen zeggen genoeg. We nemen haar op en de volgende dag baart ze haar eerstgeborene. Ze kan zich onmogelijk indenken wie van de vele mannen die ze gekend heeft, de vader van haar kind is. Gedurende weken is haar kindje het geliefkoosde popje van alle kinderen in ons Onthaalhuis. Maar Héléne geraakt gedepimeerd: "Ik ben mijn vrijheid op straat kwijt. Het is de fout van dat kind. Ik ga het kapot maken!" Inderdaad, we hebben angstige ogenblikken meegemaakt; verschillende keren hebben we 's nachts hard moeten ingrijpen, want ze wilde haar kindje tegen de muur te pletter slaan. Na enkele maanden opname in het psychiatrische hospitaal van de Broeders van Liefde, komt ze dan uiteindelijk weer bij haar moeder terecht.

We hebben ook te maken met ingewikkelde toestanden rond zogenaamde stiefvaders en stiefmoeders. De vader van de kleine Ntumba is overleden en zijn moeder wordt de vrouw van een andere man. Vervolgens overlijdt zijn moeder ook, maar zijn stiefvader wil Ntumba

niet houden, want het is geen kind van zijn eigen bloed. Tenslotte komt dat kind terecht bij de "stiefmoeder van zijn stiefvader", die Ntumba beschuldigt van hekserij want de oorzaak van alle overlijden in de familie. Hij is ongelukkig, gaat op straat leven en komt uiteindelijk in ons centrum terecht. Wanneer kinderen spreken over "de vrouw van mijn vader", dan weten we zo dat er thuis problemen zijn.

Gedurende enkele maanden in de loop van dit jaar gingen we één keer per week 's avonds de stad in om de straatkinderen te ontmoeten daar waar ze de nacht doorbrengen op een stukje karton. We kwamen telkens rond 1 u 's nachts terug met een tiental kinderen in onze ambulance (van Miva-Nederland); ze wilden weg van de straat. Spijtig genoeg hebben we die actie moeten stopzetten omwille van gebrek aan slaapruijnte in ons centrum. Gedurende een bepaalde periode hebben we onze grote open strohut omgetoverd tot slaapruijnte. Overdag wordt die voor verschillende activiteiten gebruikt: eetplaats, speelruimte, informele klas, enz. We hebben er dan dekzeilen van Unicef aan bevestigd die we 's avonds naar beneden rolden zodat de grotere jongens er op matten de nacht konden doorbrengen. Maar het waren de kleintjes die weigerden de nacht op hun bedden binnenshuis door te brengen; ze wilden buiten in de tent bij hun beste vriend slapen: onze hond die acht jongen had geworpen...

Van begin januari tot eind november dit jaar hebben we al 772 mensen opgevangen: 229 volwassenen en 543 kinderen; dat is een opvang van gemiddeld 70 mensen per maand.

Omwille van de overbezetting van ons centrum hebben bepaalde organismen van de kinderbescherming voorgesteld ons te helpen om een tweede "Bron van Leven" in Kananga op te richten. Dat willen we niet, want dat betekent verdubbeling van het werk en het personeel. Er is wel mogelijkheid om een aanpalend terrein aan ons Onthaalhuis op te kopen zodat we een slaapzaal kunnen bijbouwen. Niet verdubbelen dus, maar wel verruimen. We wachten op de reacties van de betreffende organisaties.

Ondertussen werkt ons personeel hard: drie vrouwen en vijf mannen die zich met hart en ziel edelmoedig inzetten in dit moeilijke werk: een verpleger, een sociale werker, een secretaris, een magazijnierster, een kokkin, een wasvrouw, een chauffeur en klusjesman, een nachtwaker.

We zijn ook een netwerk van medewerkers aan het opzetten op nationaal vlak: in Tshikapa, Ilebo, Kinshasa, Mbujimayi, Muene Ditu, Bukavu en Lubumbashi. Op al deze plaatsen kunnen we telefonisch op iemand beroep doen om familieleden van verlaten kinderen op te sporen (in Lubumbashi is dat mijn Vlaamse buur, de Salesiaan Eric Meert van Sint-Pieters-Leeuw). En zij kunnen op ons beroep doen om hier bij ons families op te zoeken van kinderen die bij hen gestrand zijn.

We krijgen in ons Onthaalhuis ook meer en meer bezoek van ongeruste ouders die een kind missen dat bijvoorbeeld na ruzie of diefstal thuis weggelopen is, in de hoop dat het op een dag bij ons terecht komt. En dat gebeurt ook. Het terugvinden van een kind gaat meestal gepaard met vele hete tranen van beide kanten. We noemen dat de "natte oplossingen" die meestal duurzaam zijn.

We werken ook mee met het nationale programma "Slachtoffers van Seksueel Geweld". Verkrachte vrouwen en meisjes worden naar de stad gebracht waar ze in het hospitaal gratis verzorgd en begeleid worden. Zij die geen familie in de stad hebben, kunnen in ons centrum verblijven tot wanneer de medische consultaties beëindigd zijn. Het programma betaalt de

organisatie die de reis heen en terug organiseert en het hospitaal dat instaat voor de geneeskundige zorgen, maar logement en eten zijn "niet voorzien in het budget" wordt ons beleefd gezegd (zo gaat dat!). Hetzelfde geldt voor de opvang van Aids-patiënten. Hier raken we de realiteit en de eigenlijke bedoeling van ons Onthaalhuis: wat "niet voorzien" is door meestal internationaal zwaar gesubsidieerde programma's, dat is voor ons; wie niet te plaatsen is in een bepaalde categorie van de maatschappij, van een programma, van een actie, van een organisatie of een structuur, die komt bij ons terecht.

Gedurende dit voorbije jaar werden we ook, op basis van onze ervaringen, ingezet in nieuwe acties: samenwerking met de gerechtsdiensten bij het opzetten van een vernieuwd beleid voor jeudgerecht; samenwerking met de politie bij het zoeken naar ideeën betreffende de vorming van een speciale jeugdpolitie; het meehelpen opzetten van een anti-drugs-liga ter bescherming van de minderjarigen; op zondagmorgen gaan spreken in de parochies over de kinderproblematiek in de huisgezinnen, en over de rechten van het kind.

Het is allemaal veel werk, maar de vreugde van sukkelaars die zich vanuit het stof oprichten, maakt ons diep gelukkig. Ook in de gevangenis zijn we gelukkig. De toestand is er opmerkelijk verbeterd. Het belangrijkste is dat de gevangenen van Kananga niet meer sterven. Voorheen waren er één tot vier sterfgevallen per maand. Dank zij een doorgedreven organisatie van geneeskundige zorgen en voedselhulp (ondersteund door Amerikaanse christenen, Nederlandse en Vlaamse religieuzen en Vlaamse gevangenisalmoezeniers). Vanuit ons Onthaalhuis bereiden we twee maaltijden per dag voor allen die helemaal niet voldoende eten: dat zijn ongeveer 50 gevangenen op de 200. En we hebben de toelating bekomen om de ernstig zieken te hospitaliseren.

Die hospitalisatie brengt soms nare situaties teweeg. De zieke gevangene moet in zijn ziekenkamer dag en nacht bewaakt worden door twee politieagenten. Vorige week gingen we op een avond een zieke bezoeken in het hospitaal. Eén van de twee politieagenten was er niet, de andere lag te slapen op het ziekenbed, zijn geweer achter zijn bed in een hoek van de kamer, naast het bed zat de zieke gevangene rustig op een stoel. De volgende morgen was die gevangene verdwenen, en zijn bewakers ook, want ze willen niet in de gevangenis terecht komen.

In Tshikapa, op 300 km van Kananga is de gevangenis erg onderkomen, de muren zijn kapot, zodat er regelmatig gevangenen wegvlugten. Daarom heeft de staat vorige week 35 gevaarlijke gevangenen van Tshikapa naar Kananga overgebracht. De zware gevallen hadden ze hun enkels aan elkaar geketend met oude fietskettingen! Onze verpleger ter plaatse had dus heel wat wonden te verzorgen.

Sinds juni hebben we een sociale werker voor de gevangenis in dienst genomen. Hij was in januari vrij gekomen na 30 maanden gevangenis, die hij op een merkwaardig moedige manier heeft doorgebracht. Hij heeft er altijd goed met ons samengewerkt. Hij kent het gevangenisleven door en door, begrijpt heel goed de specifieke reacties van ontmoedigde en wanhopige gevangenen, en ze vertrouwen hem tot en met. Iedere dag doet hij er individuele gesprekken en gaat familieleden bezoeken.

Regelmatig schrijven we een briefje naar het gerecht om te pleiten voor één of ander sociaal geval. Ngalula is weduwe, moeder van zes kinderen, de oudste is 17 jaar. Ze wordt valselijk beschuldigd van bedrog door haar avontuurlijke minnaar en komt in de gevangenis terecht. Onze sociale werker bezoekt haar kinderen en treft ze aan in grote ellende; ze hebben al verschillende dagen niet gegeten; en ze hebben geen familie in Kananga die zou kunnen helpen.

Ons Onthaalhuis grijpt in met dagelijkse maaltijden voor de kinderen. We schrijven een briefje naar het gerecht, niet om de vrijlating van de moeder te vragen, maar gewoon om de familiale toestand uit te leggen, met als besluit: "In afwachting van een spoedige menselijke regeling van deze situatie, Mijnheer de Magistraat, helpt het Centrum Bron van Leven deze kinderen met maaltijden". Enkele uren later belt de magistraat mij op om te zeggen dat hij mijn brief ontvangen heeft en "Pater, wat moeten we nu doen?". Ik antwoord dat het gerecht dat moet weten, dat ik gewoon informatie doorspeel over de sociale toestand van haar gezin. "Ja, zegt hij dan, we kunnen haar vrijlaten, maar dan moet er betaald worden". Ik antwoord dat Ngalula geen geld heeft, anders zouden haar kinderen geen honger lijden. Dan volgt er een lange ontgoochelde zucht en het telefoongesprek wordt afgesloten. Een week later wordt moeder Ngalula vrijgelaten.

Dakloze en ontwortelde mensen, groot en klein, niet geliefd en niet gerespecteerd, misprezen en vernederd, die leven aan de rand van de maatschappij, zij doen denken aan die simpele herders die in de buurt van Betlehem de nacht buiten doorbrengen, aan de rand van het normale leven. Zij zijn de eersten die aangesproken worden om dat pasgeboren kind te gaan ontdekken in de kribbe. En dat kind wordt Bron van Leven. En dan heb je "den os en den ezel", die met hun warme adem zorgen voor wat nestwarmte in de kille stal. "Den os en den ezel" vormen de missionaire dimensie van de stal. Ja, ik denk dat wij missionarissen hier aanwezig zijn zoals "den os en den ezel" dat zijn in de Kerststal. Wij zijn aanwezig bij wat er gaande is: de volkstelling, de verkiezingen, de politiek, de Bron van Leven in de kribbe, de gelovige Jozef en Maria in de stal, de schijnbaar niet eindigende ellende en de hoop van de ster, de onzekere autoriteiten in Betlehem, de blijde herders in het veld, de slimme drie koningen. We zijn er bij zoals "den os en den ezel" en dragen bij met onze warme en deugddoende adem, hopen dat het Gods Adem is.

Met veel dank aan allen die ons helpen met wat hooi en water, om hier onze adem niet kwijt te raken en niet door onze poten te zakken.

Zalig Kerstmis en Gelukkig Nieuwjaar.

Ivo Vanvolsem

NB: werkaanbieding: er is hier grote nood aan goede ossen en ezels.

* Postadres: Ivo Vanvolsem / KANANGA, KONGO
Missiehuis van Scheut, Ninoofsesteenweg 548, 1070 Brussel
* E-mail: ivovanvolsem@yahoo.fr

- Zij die een handje willen toesteken, kunnen dat op rekening
"Scheut Ontwikkelingssamenwerking 000-0901974-68"
met vermelding: voor MWM 02 243 031 (met fiscaal attest vanaf 30 € per jaar).
- Wie geen fiscaal attest wenst, kan storten op rekening
"Missiehuis van Scheut – Brussel 210-0390663-96"
met vermelding: voor Onthaalhuis, Ivo Vanvolsem, Kasayi.